ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ СЕЛО-АЛАТСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ ВЫСОКОГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422721, Республика Татарстан, Высокогорский район, с. Алат, ул. Первомайская, 32

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ АЛАТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
422721, Татарстан Республикасы Биектау районы, Алат авылы, Беренче май урамы, 32

тел./факс 8(84365) 63-2-25, e-mail: Salat.Vsg@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**
25 ноября 2019 года **№ 23**

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында"

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 25.12.2015 елдагы 1440 номерлы " җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына, Алат авыл җирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлеге башкарма комитеты КАРАР БИРӘ::

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында" 2008 ел, 31 декабрь, 926 нчы карары
2. Әлеге карарны авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында, Биектау муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә кирәк http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/ Фәрит Мөхәммәтшин "Бердәм Россия" Бөтенроссия сәяси партиясенең Татарстан төбәк бүлеге сәяси советы утырышын уздырды http://pravo.tatarstan.ru/
3. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Совет Рәисе,
Авыл җирлеге башлыгы Р.Р.Хаиров

Кушымта
Расланган
Совет Карары Белән Алат Авылы
авыл җирлеге башлыгы
Биектау муниципаль районы
2019 елның 25 ноябре, 23

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ АЛАТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ

ТОТУ

БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ АЛАТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПРЕЗИДЕНТЫ

"Алат авылы" АҖ транспорт инфраструктурасының хәзерге торышы характеристикасы

1.1 Россия Федерациясенең пространство оешмасы структурасында Татарстан Республикасының торышын анализлау, Татарстан Республикасының пространство оешмасы структурасында Биектау муниципаль районының торышын анализлау, Татарстан Республикасының пространство оешмасы структурасында авыл-Алат авыл җирлегенең торышын анализлау

1.1.1 Россия Федерациясе пространство оешмасы структурасында Татарстан Республикасы торышын анализлау

1.1.2 Татарстан Республикасы пространство оешмасы структурасында Биектау муниципаль районының торышын анализлау

1.1.3 Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Биектау авыл җирлегенең Татарстан Республикасы пространство оешмасы структурасында торышын анализлау

1.2 Биектау районы Алат авыл җирлегенең социаль-икътисади характеристикасы, авыл җирлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге характеристикасы, транспорт өлкәсендәге эшчәнлекне дә кертеп, транспортка ихтыяҗны бәяләү

1.3 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасы эшчәнлеге характеристикасы һәм эш күрсәткечләре

1.4 авыл җирлегенең юл челтәренең характеристикасы, юл хәрәкәте параметрлары (тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымының составы һәм интенсивлыгы)

1.5 транспорт чаралары паркы составын һәм автомобильләрнең дәрәҗәсен анализлау,парковкалар (парковка урыннары) белән тәэмин итү

1.6 гомуми файдаланудагы транспорт чаралары эшенең характеристикасы, пассажирлар агымын анализлауны да кертеп

1.7 җәяүлеләр һәм велосипедта йөрү шартларының характеристикасы

1.8 йөк транспорт чаралары хәрәкәте характеристикасы, коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чараларының эшен бәяләү, транспорт чаралары өчен инфраструктура торышы

1.9 юл хәрәкәте иминлеге дәрәҗәсен анализлау

1.10 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә, халыкның куркынычсызлыгына һәм сәламәтлегенә тискәре йогынты дәрәҗәсен бәяләү

1.11 Татарстан Республикасы Биектау районы Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм урнаштыру шартлары һәм перспективалары характеристикасы

1.12 авыл-Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм функцияләү өчен кирәкле норматив-хокукый базаны бәяләү

1.13 транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү

II БҮЛЕК. "Алат авылы "АҖ территориясендә транспорт ихтыяҗы, халыкның йөреше һәм йөк ташу күләме һәм характеры үзгәрү

2.1 социаль-икътисадый үсеш фаразы

2.2 Биектау районының транспорт инфраструктурасы үсеше фаразы

2.3 урам-юл челтәрен үстерү фаразы

2.4 автомобильләштерү дәрәҗәсен, юл үсеше параметрларын, парковка пространствосына ихтыяҗны фаразлау

2.5 юл хәрәкәте иминлеге күрсәткечләрен фаразлау 2.6 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысын фаразлау

III БҮЛЕК БАШЛЫГЫ. Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантлары һәм аларны транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча зур бәяләү, алга таба тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлап алу

3.1 программаны тормышка ашыру чорында транспорт инфраструктурасының хәзерге торышын яки транспорт инфраструктурасының торышын характерлый торган күрсәткечләр

3.2 транспорт инфраструктурасы үсешенең принципиаль вариантларын эреләндерү һәм тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлау

IV БҮЛЕК БАШЛЫГЫ Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестицион проектларны) финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

4.1 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү

4.2 гомуми файдаланудагы автомобиль пассажир транспортын үстерү, транспорт-күчеп утыру төеннәрен булдыру буенча чаралар

4.3 җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү, бердәм парковка пространствосын үстерүне дә кертеп

4.4 җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү

4.5 йөк транспорты, транспорт чаралары, коммуналь һәм юл хезмәтләре өчен инфраструктура үсеше

4.6 Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлегенең юллар челтәрен үстерү

V. транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

VI БАШЛЫГЫ. Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестицион проектларның) нәтиҗәлелеген бәяләү

VII БҮЛЕК БАШЛЫГЫ. Институцион үзгәрешләр, транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәэмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр.

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ АЛАТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНЕҢ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ

Программаның Исеме	Транспортны комплекслы үстерү программасы Алат авыл җирлегенең инфраструктурасы Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының 2019-2028 елларга исәпләнгән (алга таба - Программа)
Нигез эшләү өчен программа	- "Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексын гамәлгә кертү турында"29.12.2004 ел, № 191-ФЗ Федераль закон ; - "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль закон ; - "Транспорт куркынычсызлыгы турында"09.02.2007 елдагы 16-ФЗ номерлы Федераль закон ; - Россия Федерациясе Хөкүмәтенең "җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне раслау турында"2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы карары ; - "Җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне раслау турында" 25.12.2015 ел, № 1440 РФ Хөкүмәте карары .

Заказчик Программы	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлеге башкарма комитеты, Биектау районы, Алат авылы, Беренче Май ур., 32
Программаны Эшләүче	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлеге башкарма комитеты, Биектау районы, Алат авылы, Беренче Май ур., 32
Программаның Максатлары	Алат авыл җирлегенең заманча һәм нәтиҗәле транспорт инфраструктурасын үстерү, хәрәкәт иминлеге дәрәҗәсен күтәрү, муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәтләренең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын арттыру
Программаның Бурычлары	1) җирлек территориясендә халыкка, шулай ук юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгы, сыйфаты һәм нәтиҗәлелеге; ; 2) җирлекнең шәһәр төзелеше проектлаштыру нормативларына туры китереп халык һәм икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен транспорт инфраструктурасы объектларының үтемлелеге; 3) җирлек территориясендә пассажирлар һәм йөк ташуда - икътисадый эшчәнлек субъектларының халык ихтыяҗлары нигезендә транспорт инфраструктурасын үстерү; 4) җирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге белән балансланган транспорт инфраструктурасын үстерү; ; 5) транспорт белән идарә итү өчен шартлар; 6) хуҗалык эшчәнлегенең икътисадый нәтиҗәләренә карата юл хәрәкәтендә катнашучыларның тормыш куркынычсызлыгын һәм сәламәтлеген тәэмин итү өчен өстенлекле шартлар тудыру;; 7) башка транспорт чараларына карата гомуми файдаланудагы транспорт чаралары хәрәкәтенең өстенлекле шартларын булдыру; 8) халыкның җәяүлеләр һәм велосипедта йөрүе өчен шартлар; 9) гамәлдәге эшчәнлек нәтиҗәлелеге транспорт инфраструктурасы
Максатчан күрсәткечләр (Индикаторлары)	- җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы каты өслекле юллар озынлыгы (км);

программасы	- ГОСТ һәм СНИП таләпләренә туры килә торган тротуарлар озынлыгы; - авыл җирлегенең юл челтәре озынлыгының норматив таләпләргә туры килә торган өлеше (%); ; - теркәлгән юл-транспорт һәлакәтләре саны; - яңа җиһазландырылган машина-урыннар саны.	
Транспорт инфраструктурасы объектларын (чаралар төркемнәрен, ярдәмче программаларны, инвестицион проектларны)проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча планлаштырылган чараларны (инвестицион проектларны) эреләндереп тасвирлау	Әлеге программада тасвирланган чаралар транспорт чараларыннан, җәяүлеләрдән файдаланучыларның уңайлылыгын һәм куркынычсызлыгын арттыруга һәм җирлекнең социаль-икътисади хәлен яхшыртуга юнәлдерелгән	
Программаны тормышка ашыру вакыты һәм этаплары	Программа 2018 елдан башлап 10 ел дәвамында 2 этапта гамәлгә ашырыла: I этап: 2019 елдан 2023 елга кадәр. II этап: 2024 елдан 2028 елга кадәр.	
Программаның төп чаралары	1. Җирлекнең транспорт инфраструктурасы торышын яхшыртуга юнәлдерелгән эшләр башкару . 2.Юл хәрәкәте иминлеген арттыруга юнәлдерелгән эшләр башкару. 3. Транспорт инфраструктурасы объектларын реконструкцияләү буенча чаралар. 4. Транспорт инфраструктурасы объектларын төзү буенча чаралар.	
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаклары	Сроки, период	Программаны гамәлгә ашыру өчен кирәкле финанслау-мең сум.
	2019 год	150
	2020 год	150
	2021 год	150
	2022 год	150
	2023 год	150

	2024-2028года	750			
	Источники финансирования, тыс. руб.				
	Период	Местный бюджет	Региональный бюджет	ВБС	Всего
	2019-2023 гг.	750	1250	1250	3250
	2024-2028 гг.	750	1250	1250	3250
	Всего	1500	2500	2500	6 500

ГЛАВА I. Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасы торышы характеристикасы Биектау муниципаль районы

1.1 Россия Федерациясенең пространство оешмасы структурасында Татарстан Республикасының торышын анализлау, Татарстан Республикасының пространство оешмасы структурасында Биектау муниципаль районының торышын анализлау, Татарстан Республикасының пространство оешмасы структурасында авыл-Алат авыл җирлегенең торышын анализлау

1.1.1 Россия Федерациясе пространство оешмасы структурасында Татарстан Республикасы хәлен анализлау.

Татарстан Республикасы Россия Федерациясе субъекты булып тора һәм Идел буе федераль округы составына керә, шулай ук Идел буе икътисадый районының бер өлеше булып тора. Республиканың административ һәм мәдәни үзәге-Казан шәһәре. Татарстан Көнчыгыш-Европа тигезлегенең көнчыгышында, ике зур елга - Идел һәм Кама кушылган урында урнашкан, Казан Мәскәүдән 797 км көнчыгышка таба урнашкан. Татарстан Республикасы 1920 елда барлыкка килә. Мәйданы 6783,7 мең га тәшкил итә, территориянең максималь озынлыгы - 290 км төньяктан көньякка һәм 460 км көнбатыштан көнчыгышка таба. Чит ил дәүләтләре белән чикләр юк. Көньякта Татарстан Республикасы Самара, Ульяновск һәм Оренбург өлкәләре, төньякта - Киров өлкәсе һәм Удмуртия Республикасы белән, төньяк-көнбатышта - Марий-эл Республикасы, көнчыгышта - Башкортстан Республикасы, көнбатышта - Чуваш Республикасы белән чиктәш.

Республика территориясендә 43 муниципаль район, 2 шәһәр округы, 39 шәһәр һәм 872 авыл җирлеге урнашкан.

Татарстан территориясе елга үзәннәре күп булган биек баскычлы тигезлектән гыйбарәт. Идел һәм Кама тигезлегенең киң үзәннәре өч өлешкә бүленгән: Идел алды, Кама алды һәм Кама аръягы. Идел алды алды 276 метр биеклектәге Идел буе калкулыгының төньяк-көнчыгыш өлешен били. Көнчыгыш Камага төньяктан Можга һәм Сарапул калкулыкларының Көньяк өлешләре керә, ул Иж елгасы үзәне белән бүленгән. Татарстанда иң югары (381 м га кадәр) - Көнчыгыш Кама аръягындагы Бөгелмә калкулыгы. Иң түбән рельеф (нигездә 200 м га кадәр) Көнбатыш Кама Аръягы өчен хас. Республика территориясенең 17 % тирәсе урман белән капланган, алар күбесенчә яфраклы токым агачларыннан (имән, юкә, каен,

усак) торган, ылыслы токымнар нарат һәм чыршыдан тора. Татарстан территориясендә умыртка сөягенең 433 төре, шулай ук умырткасыз хайваннарның берничә мең төре яши.

Татарстан территориясе урта киңлекләрнең уртача континенталь климат төре белән характерлана, җылы җәй һәм уртача-салкын кыш. Иң җылы ай - июль, 18-20 °С территориясе буенча уртача айлык һава температурасы 18-20 ° С, иң салкыны -13 °С булган гыйнвар. Территория буенча явым-төшем чагыштырмача тигез бүленә, аларның еллык суммасы 460 – 540 мм тәшкил итә.

Туфраклар күп төрлелек белән аерылып тора - төньякта һәм көнбатышта соры урман һәм көлсу туфраклардан алып республиканың көньягында төрле кара туфрак төрләренә кадәр.

Татарстан территориясендә Идел-Кама дәүләт табигый биосфера тыюлыгы һәм "Түбән Кама" милли паркы урнашкан.

Татарстан-Россиянең икътисадый яктан иң алга киткән төбәкләренең берсе. Республика Россия Федерациясенең эре индустриаль районы үзәгендә, илнең көнчыгышын, көнбатышын, төньягын һәм көньягын тоташтыручы мөһим магистральләр киселешендә урнашкан.

Татарстан Республикасының бай табигать ресурслары, куәтле һәм диверсификацияләнгән сәнәгать, югары интеллектуаль потенциалга һәм квалификацияле эшче көчкә ия.

Татарстан Республикасы төп макроикътисадый күрсәткечләр буенча гадәттәгечә Россия Федерациясе лидер-төбәкләре арасына керә.

Татарстанның тулай төбәк продукты структурасында сәнәгать өлеше - 43,2 %, төзелеш - 9,0 %, транспорт һәм элемтә - 6,5 %, авыл хуҗалыгы-7,5% тәшкил итә.

Республиканың сәнәгать юнәлешен нефть, газ, химия комплексы (нефть чыгару, синтетик каучук, шиннар, полиэтилен һәм нефть эшкәртү продуктларының киң спектрын җитештерү), конкурентлыкка сәләтле продукция (авыр йөк автомобильләре, вертолетлар, самолетлар һәм авиадвигательләр, компрессорлар һәм нефть - газ чыгару җиһазлары, елга һәм диңгез суднолары, коммерция һәм җиңел автомобильләр) җитештерүче эре машина төзелеше предприятиеләре, шулай ук электр һәм радиоприборлар төзелеше үсеш алган.

2018 ел нәтиҗәләре буенча Татарстанның сәнәгать җитештерүе индексы 102% ка җитте. Республиканың сәнәгать җитештерүе күләме 2 трлн 818 млрд сум тәшкил итте.

2018 елның гыйнвар-ноябрь айларында Татарстан Республикасының сәнәгать секторында эшләүчеләрнең уртача саны 336,8 мең кеше тәшкил итте. Сәүдә өлкәсендә 148,6 мең кеше эшли.

«Тулаем төбәк продуктында сәнәгать өлеше – 44,6%, ә сәүдә-16,4%. Сәүдә тармагы республиканың тулай төбәк продуктына кертем буенча әйдәп баручыларның берсе булып кала һәм динамик үсештәге тармакларның берсе булып тора».

Татарстан Идел буе федераль округы төбәкләре арасында алдынгы урында тора. 2018 елның нәтиҗәсе буларак республиканың ваклап сату әйләнеше 2017 ел күрсәткечләренә карата 106,1% ка кадәр артты.

Узган ел республиканың сәүдә структурасы үзгәрде. Азык-төлек товарларының өлеше 47% тан 44% ка кадәр кимегән, шул ук вакытта озак куллану товарлары өлеше арткан. Ваклап сату базарларында сату күләме арта, хәзер бу күрсәткеч 7% ка җитте. Шул ук вакытта республикада челтәр сәүдәсе башка төбәкләргә караганда начаррак үсеш алган.

1.1.2 Татарстан Республикасы пространство оешмасы структурасында Биектау муниципаль районының торышын анализлау.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының административ үзәге-3 мең кеше яшәгән Биектау тимер юл станциясе поселогы. Биектау станциясе район үзәге булу очраклы түгел. Тимер юл һәм «Себер тракты» шоссесын аны Казан белән бәйләп торалар, юллар район территориясен ике тигез өлешкә бүлделәр һәм Биектау аларның үзәгендә урнашкан иде.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы республиканың төньяк-көнбатыш өлешендә урнашкан һәм Казан шәһәре, Зеленодольск, Арча, Әтнә, Питрәч районнары һәм Марий-Эл Республикасы җирләре белән чиктәш. Нәкъ менә биредә Бөек Габдулла Тукай җырлаган Казан арты башлана.

Без Татарстан Республикасының 43 административ районының берсендә – Биектау районында яшибез. Биектау районы оешуның рәсми датасы булып 1935 елның 25 гыйнвары санала. Безнең район – Татарстан Республикасында халык саны һәм мәйданы буенча иң эре районнарның берсе. Аның территориясендә авыл җирлекләренең 28 советы эшли, алар 123 торак пунктны берләштерә. Биредә 43,6 мең төрле милләт кешесе: 64% татарлар, 34% руслар һәм 2% – башка милләт вәкилләре дус һәм тату яшиләр. Татарстан Республикасының Биектау районы Урта Идел буеның иң борынгы мәдәни һәм рухи районнарының берсе буларак билгеле. Нәкъ менә шушы якларда XII-XIV гасырларда легендар «Иске Казан» булган.

Биектау муниципаль районы Казан шәһәреннән төбәк һәм федераль автомобиль юллары челтәреннән 10-15 минутлык ераклыкта урнашкан.

Биектау районы, бөтен Татарстан Республикасы кебек үк, уртача-континенталь климат өлкәсендә урнашкан. Тулаем алганда, климатны уртача-континенталь, җылы җәй һәм уртача-салкын кыш кебек характерларга мөмкин. Төп климатик характеристикалары күренә, шул турыдагы түбәндәгечә:

средняя температура июля: 18,5° – 19,5°

средняя температура января: -14,5° – -13,5°

осадки летнего времени года: 320 – 340 мм

осадки зимнего времени года: 160 – 180 мм

годовая сумма осадков: 460 – 520 мм

высота снежного покрова: 35 – 50 см

җилләрнең иң күп юнәлеше-көнбатыштан, төньяк-көнбатыштан.

Территориянең эчке сулары-елгалар, күлләр, җир асты сулары, сазлык, бозлыклар. Безнең районда халыкны һәм хуҗалыкларны су белән тәэмин итүдә елга, күлләр һәм җир асты сулары мөһим роль уйный. Биектау районының иң зур

елгалары-Казансу һәм Ашыт кушылдыклары белән. Казансу Татарстан Республикасының Арча районында башлана, уртача агымда Биектау районы аша ага һәм Казан шәһәре чигендә Идел елгасына коя. Ашыт Татарстан Республикасының Әтнә районында һәм Татарстан Республикасының Биектау районы һәм Марий-Эл республикасы чигендә илет елгасына коя.

Районда 138 күл бар. Иң эреләре-Карасино, Кара Күл, Мочальное. Бу күлләрнең барысы да табигать һәйкәлләре статусына ия. Аларның кайбер характеристикалары китерелә таблицасында.

Биектау районының Татарстан Республикасы территориясендә урнашуы 1 рәсемдә күрсәтелгән.

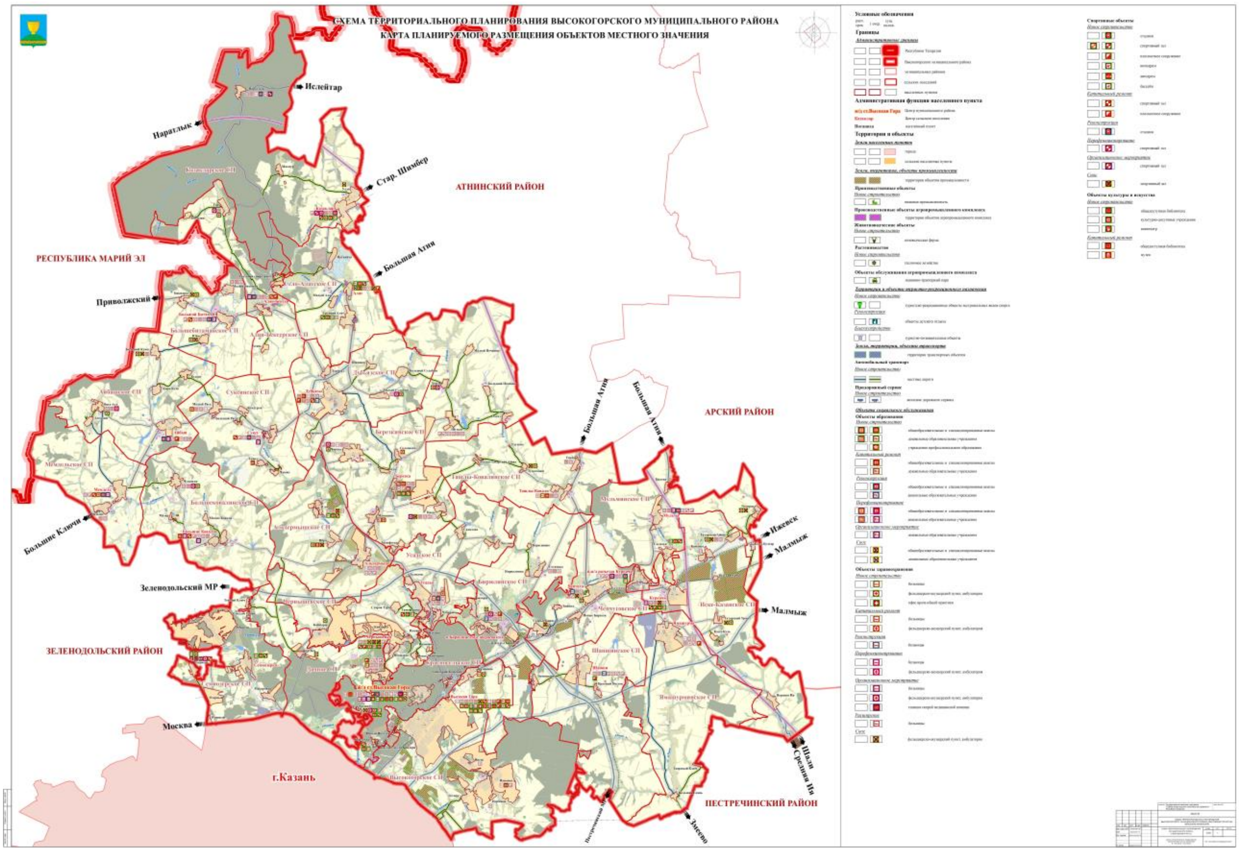

Биектау районында - 25 авыл җирлеге, алар үз эченә 86 торак пунктны ала - аларның исемлеге 1 нче таблицада китерелгән.

1 нче Таблица-муниципаль берәмлек территориясе составына керүче торак пунктлар

N п/п	Муниципальное образование	Административный центр	Количество населенных пунктов
Сельские поселения			
1	Айбашское сельское поселение	Село Айбаш	6
2	Алан-Бексерское сельское	Седо Алан-Бексер	5

	поселение		
3	Альдермышское сельское поселение	Село Альдермыш	3
4	Березкинское сельское поселение	Село Березка	12
5	Большековалинское сельское поселение	Село Большие Ковали	4
6	Большебитаманское сельское поселение	Село Большой Битаман	4
7	Бирюлинское сельское поселение	Поселок Бирюлинского зверосовхоза	6
8	Высокогорское сельское поселение	Село Высокая Гора	7
9	Дачное сельское поселение	Поселок Дачное	2
10	Дубъязское сельское поселение	Село Дубьязы	6
11	Иске-Казанское сельское поселение	Село Куркачи	7
12	Казакларское сельское поселение	Село Казаклар	4
13	Красносельское сельское поселение	Поселок жд станции Высокая Гора	6
14	Куркачинское сельское поселение	Поселок жд разьезда Куркачи	1
15	Мемдельское сельское поселение	Село Мемдель	2
16	Мульминское сельское поселение	Село Мульма	5
17	Семиозерское сельское поселение	Село Семиозерка	6
18	Село-Алатское сельское поселение	село Алат	4
19	Суксинское сельское поселение	Село Суксу	6
20	Ташлы-Ковалинское сельское поселение	Село Ташлы-Ковали	5
21	Усадское сельское поселение	Село Усады	7
22	Чепчуговское сельское поселение	Село Чепчуги	4

23	Чернышевское сельское поселение	Деревня Чернышевка	6
24	Шапшинское сельское поселение	Село Шапши	3
25	Ямашурминское сельское поселение	Село Ямашурма	3

Муниципаль районның җирле үзидарә органнары структурасын барлыкка китерәләр:

- Депутатлар Советы;

Муниципаль район башлыгы;

- "Биектау районы"муниципаль берәмлеге администрациясе;
- муниципаль районның контроль органы;
- муниципаль район башлыгы тәкъдиме буенча депутатлар Советы карары белән гамәлгә куела һәм юридик зат хокукларына ия башка җирле үзидарә органнары.

1.1.3 Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлегенең Татарстан Республикасы пространство оешмасы структурасында торышын анализлау

"Алат авыл җирлеге" муниципаль берәмлеге "Биектау районы"муниципаль берәмлеге составына керә.

Алат авыл җирлеге "Биектау муниципаль районы «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 20-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелде.

Алат авыл җирлеге составына әлеге закон нигезендә Алат авылы (административ үзәк), Кече Алат авылы, Урта Алат авылы, Потаниха авылы керә.

Алат авыл җирлеге Татарстан Республикасының төньяк-көнбатыш өлешендә, Биектау муниципаль районының төньяк өлешендә урнашкан. Алат авыл җирлеге Татарстан Республикасының Әтнә муниципаль районы, Алан-Бәксәр авыл җирлеге, Казаклар авыл җирлеге, Биектау муниципаль районының Дөбъяз авыл җирлеге белән чиктәш.

Алат авыл җирлегенең гомуми мәйданы 5316,55 га тәшкил итә, шул исәптән торак пунктларның мәйданы 18,7 мең кв. м., шулардан: Урта Алат авылы - 10,5 мең кв. м., Алат авылы – 5,9 мең кв. м., Кече Алат авылы - 1,7 мең кв. м., Потаниха авылы-0,6 мең кв. м.,

Урман фонды җирләре 1990 гектар мәйданны били, бу авыл җирлегенең барлык мәйданының 36% ын тәшкил итә (картографик материал нигезендә).

Биектау муниципаль районының гамәлдәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары челтәре радиаль-хорд структурасына ия һәм төбәк һәм җирле әһәмияттәге юллар белән тәэмин ителгән.

Алат авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта муниципальара әһәмияткә ия булган региональ автомобиль юллары һәм җирле әһәмияттәге юллар аша гамәлгә ашырыла.

Биектау районының да, Алат авыл җирлегенең дә шактый отышлы икътисади-

географик хәле турында сөйләргә була. Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында һәм Биектау районының төньяк өлешендә булганда, Алат авыл җирлеге район үзәге һәм Татарстан Республикасының башка районнары белән транспорт элемтәләрен уңайлы гамәлгә ашыра һәм ресурслар белән җитәрлек дәрәҗәдә тәэмин ителә (руда булмаган файдалы казылмалар, урман, су һәм җир ресурслары).

Биектау муниципаль районы территориясендә Алат авыл җирлегенең урнашуы 2 рәсемдә күрсәтелгән.

Рәсем 2-Биектау муниципаль районы территориясендә Алат авыл җирлегенең урнашу урыны

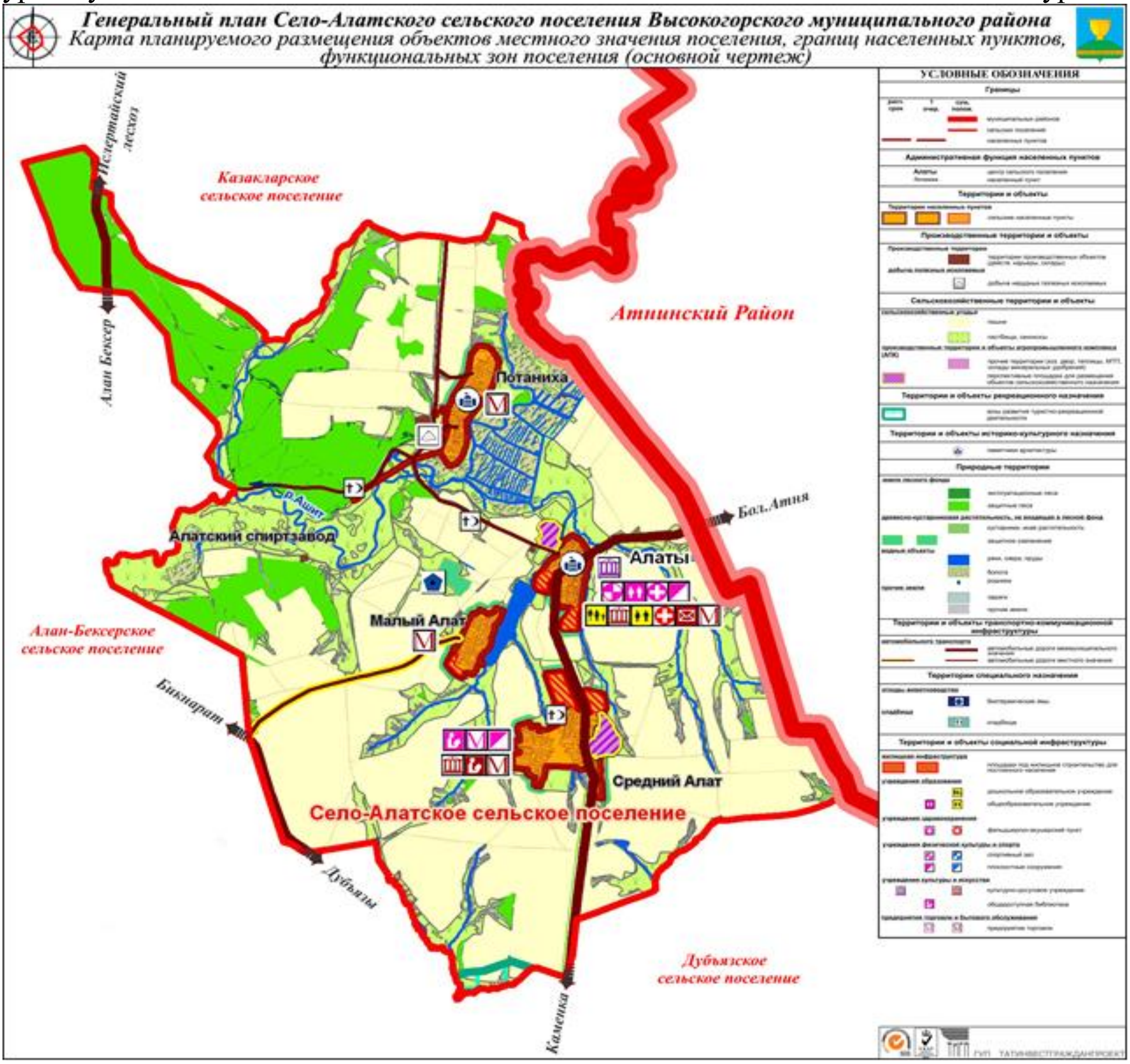

1.2 Биектау районы Алат авыл җирлегенең социаль-икътисади характеристикасы, авыл җирлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге характеристикасы, транспорт өлкәсендәге эшчәнлекне дә кертеп, транспорт соравын бәяләү

Татарстан Республикасы Биектау районының Алат авыл җирлегендә 2019 елның 1 гыйнварына 623 кеше яши. Авыл халкы саны 100 % тәшкил итә.

2 нче таблицада 2009 елның 1 нче гыйнварына авыл җирлеге халкын торак пунктлар буенча бүлү каралган.

2 нче Таблица-торак пунктлар буенча халык саны

N п/п	Населенный пункт	Численность населения , чел.
1	село Алат	144
2	село Малый Алат	73
3	д. Средний Алат	332
34	д. Потаниха	16

2017 елда "Алат авыл җирлеге" нең халык саны 565 кеше тәшкил итте. 2018 елга халык саны 10 % ка арткан.

Таблицадан күренгәнчә, җирлекнең иң эре торак пункты - Урта Алат авылы, анда халыкның күп өлеше яши-60%.

Биектау муниципаль районының 25 авыл җирлеге арасында Алат авылы халык саны буенча 20 урында тора.

Хезмәткә яраклы яшьтә (ир - атлар да, хатын-кызлар да) халыкның үлем-китеменең төп сәбәпләре-бәхетсезлек очраклары, агулану, имгәнүләр. Халыкның миграция агымының сәбәпләре икътисади һәм социаль характердагы проблемалар булып тора. Беренче булып эш урыннары җитмәү кирә. Икенчесенә халыкның тормыш сыйфаты түбән булу, торак пунктларны төзекләндерү дәрәҗәсе белән бәйле проблемалар керә.

Отток халык шулай ук обусловлен шул, бу яшәүчеләр, бигрәк тә яшь, алганнан соң белгечлек түгел спешают өйгә, анда алу мөмкинлеге юк, яхшы оплачиваемую эш, торак. Район аз перспективалы булып тора, һәм икътисади үсеш модельләре нигезендә, даими халык саны буенча кыскара, икътисади яктан алга киткән төбәкләргә үсеш тәэмин итә. Хәлне үзгәртү өчен авыл җирлегенең инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген арттыру кирәк.

Халык санын тотрыкландыруның төп инструменты булып, халыкның миграция агымын көчәйтү өчен шартлар тудыру тора. Шул ук вакытта, булган табигый процессларның төгәллеген һәм миграцион хәрәкәтчәнлекне, авыл җирлеге территориясендә яшь буынны җәлеп итүне һәм саклауны исәпкә алып, хезмәт ресурсларын бераз саклап калуга һәм ерак киләчәккә демографик потенциалны яңартуга гына ярдәм итә алачак.

Муниципаль берәмлектә демографик хәлне яхшырту өчен үлем санының гомуми дәрәҗәсен (шул исәптән социаль әһәмиятле авырулардан һәм тышкы сәбәпләрдән) киметү, халыкның репродуктив сәламәтлеген ныгыту, ана һәм сабыйлык үлеме дәрәҗәсен киметү, халыкның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту, яшәү дәвамлылыгын арттыру, сәламәт яшәү рәвешен алып бару өчен шартлар тудыру, гаилә институтын ныгыту, гаилә институтын ныгыту, Нык гаилә мөнәсәбәтләре традицияләрен яңарту һәм Саклап калу, миграцион вәзгыятьне яхшырту кебек төрле аспектларга юнәлтеләчәк социаль-икътисади чаралар

комплексын үткәрү зарур.

1.3 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасы эшчәнлеге характеристикасы һәм эш күрсәткечләре

Алат авыл җирлегенең транспорт системасы үсеше җирлектә яшәүчеләрнең тормыш сыйфатын яхшыртуда мөһим шарт булып тора.

Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасы Татарстан Республикасы Биектау районы инфраструктурасының бер өлеше булып тора, бу гражданнарның ирекле хәрәкәт итү ирегенә конституцион гарантияләрен тәэмин итә һәм товарларны һәм хезмәтләрне ирекле рәвештә күчерү мөмкинлеген бирә. Автомобиль юллары челтәренең булуы һәм торышы белән территориаль бөтенлек һәм икътисадый киңлекнең бердәмлеге билгеләнә. Юлларның һәм җирле әһәмияттәге инфраструктураның социаль-икътисадый ихтыяҗларына туры килмәве проблемасын бәяләү икътисади кыенлыкларның һәм тискәре социаль процессларның бер сәбәбе булып тора.

Алат авыл җирлегенең Татарстан Республикасының башка районнары белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта муниципальара һәм җирле әһәмияттәге төбәк автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

"Каменка – Дөбъяз - Олы Әтнә –Казан" муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлы Алат авыл җирлеген көнбатыштан көнчыгышка таба кисеп үтә. Төбәккә "Олы Әтнә-Казан" автомобиль юлы керә,

"Каменка – Дөбъяз - Олы Әтнә –Казан" (V категория) автоюлы бөтен дәвамында асфальт-бетон өслеге бар. Җирлек чикләрендәге юл озынлыгы 5,7 км.

Кече Алат авылына керү (IV категория). Юл озынлыгы-2 км.

"Алат-Казаклар" автоюлы - (IV категория). Асфальт түшәмәле юл озынлыгы 5,9 км

"Алат" авыл җирлегендә 1 күпер корылмасы урнашкан:

- "Алат – Казаклар" а/д-Ашыт елгасы, 0+082 км

Алат авыл җирлеге территориясендә бер генә АЗС да эшләми

1.4 авыл җирлегенең юл челтәренең характеристикасы, юл хәрәкәте параметрлары (тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымының составы һәм интенсивлыгы)

Автомобиль юллары Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасының мөһим өлеше булып тора. Алар җирлек территориясен күрше территорияләр, җирлекнең торак пунктларын район үзәге белән бәйли, җирлекнең барлык торак пунктларының тормыш-көнкүрешен тәэмин итә, җирлекнең үсеш мөмкинлекләрен билгели, алар буенча йөк һәм пассажирлар ташу гамәлгә ашырыла. Авыл җирлегенең тотрыклы икътисади үсешенә ирешү, җирле җитештерүчеләрнең конкуренциягә сәләтен арттыру һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшырту мәсьәләләрен хәл итү автомобиль юллары челтәренең үсеш дәрәҗәсенә бәйле.

Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларына муниципаль юллар, урам-юл челтәре һәм авыл җирлеге чикләрендә урнашкан юл инфраструктурасы объектлары керә.

Алат авыл җирлегенең икътисад үсеше күбесенчә җирле әһәмияттәге гомуми

файдаланудагы автомобиль юллары челтәренең үсеш дәрәҗәсенә һәм торышына бәйле автомобиль транспорты эшчәнлегенең нәтиҗәлелеге белән билгеләнә.

Урам-юл челтәре гамәлдәге урамнар һәм юллар белән бәйле рәвештә проектланды. Рельеф, инженерлык челтәрләре белән торак территорияләрне иҗтимагый үзәкләр, җитештерү территорияләре белән бәйли һәм тышкы магистральләргә чыгуны тәэмин итә.

Урам-юл челтәре, урамнарның һәм юлларның функциональ билгеләнешен исәпкә алып, транспорт магистральләре челтәре белән бер-беренә бәйле бөтен өзлексез система буларак формалаша. Челтәр структурасы Гомуми планлаштыру структурасы һәм муниципаль берәмлекнең күләме, аның өлешенең үзара урнашуы белән билгеләнә

Алат авыл җирлегендә торак пунктларның, Җирле һәм муниципальара әһәмияткә ия булган юлларның күп өлеше канәгатьләнерлек хәлдә түгел.

Юл челтәре үсешенең җитәрлек дәрәҗәдә булмавы икътисад һәм авыл халкын югалтуга китерә, Алат авыл җирлегенең социаль-икътисади үсеш темпларын иң зур чикләүләрнең берсе булып тора, шуңа күрә җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары челтәрен камилләштерү җирлек өчен бик мөһим. Бу киләчәктә хезмәт ресурслары агымын тәэмин итәргә, җитештерүне үстерергә мөмкинлек бирәчәк, ә бу, үз чиратында, җирлекнең икътисади үсешенә китерәчәк.

Автомобиль юллары табигый әйләнә-тирә мохиткә, кешенең хуҗалык эшчәнлегенә һәм транспорт чараларының даими йогынтысына дучар була, шуның нәтиҗәсендә юлларның техник-эксплуатацион торышы үзгәрә. Юллар челтәренең торышы, аларны карап тоту, ремонтлау һәм капиталь ремонтлау буенча эшләрнең үз вакытында, тулы һәм сыйфатлы башкарылуы белән билгеләнә һәм финанслау күләменә һәм аларның чикләнгән күләмнәре шартларында финанс ресурсларын бүлү стратегиясенә турыдан-туры бәйле.

Юл комплексына инвестицияләр күләме җитәрлек түгел, ә автомобильләр дәрәҗәсе үсеше юл челтәренең үсеш темпларын сизелерлек узып киткән шартларда, юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү эшләре беренче планга чыга. Агымдагы ремонтны башкарганда, кул хезмәтен киметергә һәм башкарылган эшләрнең югары сыйфатын тәэмин итәргә мөмкинлек бирүче махсус звеноларны һәм механизмнарны кулланып, заманча технологияләр кулланыла. Шул ук вакытта агымдагы ремонт, капиталь ремонттан аермалы буларак, юл катламының сыйфатын, тигезлек, кытыршылык, ныклык һ. б. арттыруга бәйле мәсьәләләрне хәл итми. Югарыда әйтелгәннәрне исәпкә алып, финанс чаралары чикләнгән шартларда аларны оптималь башкару бурычы тора.

Авыл-Алат авыл җирлегенең җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерүдә программа-максатчан методны куллану акчаларны финанс ресурслары чикле булган шартларда юл тармагының кичектергесез проблемаларын хәл итүгә системалы рәвештә җибәрергә мөмкинлек бирәчәк.

Алат авыл җирлеге бюджетында юл хуҗалыгына чыгымнарны финанслау җитмәү сәбәпле, авыл җирлегенең күпчелек урамнарының эксплуатация торышы аерым Параметрлар буенча норматив документлар һәм техник регламентлар таләпләренә туры килүдән туктады. Торак пунктлардагы урамнарның юл

катламнарын чокырларга ремонтлау буенча шактый эш башкару зарурилыгы сәбәпле, урам-юл челтәрен карап тотуга матди чыгымнар артты.

Алат авыл җирлеге территориясе буенча гомуми озынлыгы 11,6 км булган төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары уза.

Алат авыл җирлеге территориясендә урнашкан җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы 14,85 км тәшкил итә.

Төп җирле автомобиль юллары Алат авыл җирлегенең урамнары һәм аерым торак пунктлары арасында бәйләүче функцияләрне башкара.

Алат авыл җирлеге автоюлларында хәрәкәт интенсивлыгы югары түгел, ул 100-120 авттан да ким түгел./Фәрит Мөхәммәтшин «Каменка-Дөбъяз-Олы Әтнә» автомобиль юлында транспорт агымының интенсивлыгы 175 автка җитәргә мөмкин./

Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының үткәрү мөмкинлеге җитәрлек.

Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты дәрәҗәсе аз түгел.

Юл челтәренең җитди җитешсезлеге-кайбер участокларда юл катламының җитәрлек булмавы. Шулай ук "Алат авыл җирлеге" СП УДС ның зур проблемасы-тротуарлар булмау, бу авыл җирлегенең торак пунктларында җәяүлеләр хәрәкәтен бик нык катлауландыра.

1.5 транспорт чаралары паркы составын һәм автомобильләрнең дәрәҗәсен анализлау,парковкалар (парковка урыннары) белән тәэмин итү
Авыл җирлегенең "Алат" автомобильләштерү дәрәҗәсе 623 кешегә 84 автомобиль дәрәҗәсендә саклана.
Алат авыл җирлеге территориясендә автотранспортны Саклау авыл халкының йорт яны участокларында алып барыла.

1.6 гомуми файдаланудагы транспорт чаралары эшенең характеристикасы, пассажирлар агымын анализлауны да кертеп

Пассажир транспорты халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсенең мөһим элементы булып тора, аннан башка җәмгыятьнең нормаль эшләве мөмкин түгел. Ул халыкның җитештерү, көнкүреш, мәдәни элемтәләр белән бәйле күчмә хәрәкәтләргә булган ихтыяҗын канәгатьләндерергә тиеш. Пассажир транспорты халыкны транспорт белән тәэмин итү үзәкләре арасында йөртү өчен билгеләнгән, аларга предприятиеләр, оешмалар, мәдәният, спорт, көнкүреш һәм башка учреждениеләр керә.

Алат авыл җире территориясендә җәмәгать транспорты хәрәкәте юк.

1.7 җәяүлеләр һәм велосипедта йөрү шартларының характеристикасы

Җәяүлеләр хәрәкәте дөньядагы барлык җәмәгать төркемнәрендә дә төп һәм иң киң таралган хәрәкәт төре булып тора. Чынлыкта, һәр маршрут җәяү йөрү белән башлана һәм тәмамлана. Кайбер маршрутларда йөрү, ерак йөрүләр яки Кибеткә кыска гына йөрү турында сүз бару-булмауга карамастан, бердәнбер юл булып тора. Башка маршрутларда кеше җәяүләп бер яки берничә юл кисемлеге аша үтә ала, мәсәлән, җәяү автобус тукталышына кадәр барып, автобуста әлеге ике җәяүлеләр участогы арасында ниндидер ара уза.

Җәяүлеләр хәрәкәте, нигездә, җәяүлеләр юллары (тротуарлар) буенча, алар булмаган урыннарда - урамнарның машиналар йөрү өлешләре буенча башкарыла, бу юл-транспорт һәлакәтләре барлыкка килүгә китерә. Шәхси торак төзелеше зонасында, шулай ук җәяүлеләр хәрәкәте өчен тротуарларның асфальт-бетон өслеге булмаган урыннарда җиһазландырылмаган.

Алат авыл җирлегенең торак пунктларында җәяүлеләр хәрәкәтен оештыру проблемасы бар.

Велосипед хәрәкәте, җәяүлеләр кебек үк, шул ук өстенлекләргә ия, әмма ерак араларга хәрәкәт итәргә мөмкинлек бирә. Велосипедчылар хәрәкәте гомуми файдаланудагы юллар буенча Юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры китереп гамәлгә ашырыла.

1.8 йөк транспорт чаралары хәрәкәте характеристикасы, коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чараларының эшен бәяләү, транспорт чаралары өчен инфраструктура торышы

Йөк транспорты йөкләрне җитештерү урыннарыннан куллану урынына күчерү өчен төп транспорт төре булып тора.

Алат авыл җирлегендә йөк транспорты хәрәкәтенең төп маршруты авыл җирлеге территориясе аша торак пунктлар чикләрендә уза торган региональ автомобиль юллары буйлап уза.

Авыл җирлеге территориясендә йөк ташуны гамәлгә ашыручы транспорт оешмалары юк.

Алат авыл җирлегенең коммуналь хезмәтләре үз транспорт чараларына ия түгел, җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын карап тоту өчен махсус техника кулланганда муниципаль контрактлар төзелә.

Авыл җирлегенең үз производство-техник базасы, автотранспортка техник хезмәт күрсәтү өчен җиһазлары һәм персоналы юк.

1.9 юл хәрәкәте иминлеге дәрәҗәсен анализлау

Юл-транспорт һәлакәтләре турындагы мәгълүматларны төрле яклап анализлау юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү һәм оештыру буенча эшнең иң мөһим өлешләреннән берсе булып тора.

Автомобиль транспорты белән бәйле аварияләр проблемасы җәмгыять һәм дәүләт ихтыяҗларына юл-транспорт инфраструктурасы туры килмәү, юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү системасының җитәрлек дәрәҗәдә эшләмәве һәм юл хәрәкәтендә катнашучыларның бик түбән дисциплинасы белән бәйле рәвештә аеруча кискенләшә.

Автомобиль юлларын төзү, реконструкцияләү һәм ремонтлау күләмнәре кимегәндә, автомобиль юлларын карап тоту буенча тиешле дәрәҗәдә финансламау юл хәрәкәте шартларының начараюына китергән. Бүгенге көндә торак пунктларның урамнарында һәм авыл җирлегенең автомобиль юлларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, юл-транспорт һәлакәтләрен (юл-транспорт һәлакәтләрен) кисәтү һәм аларның авыр нәтиҗәләрен киметү актуаль мәсьәләләрнең берсе булып тора.

Алат авыл җирлегендәге аварияләр статистикасын анализлау күрсәткәнчә, җирлек территориясендә 2018 елда бер генә юл-транспорт һәлакәте дә теркәлмәгән. Соңгы елларда аварияләр һәм юл-транспорт һәлакәтләре күп булган урыннар

табылмады.

Киләчәктә шәхси автотранспорт саны арту һәм юл хәрәкәтен оештыру буенча техник чараларның камил булмавы сәбәпле, ситуациянең начараюы мөмкин

Юл хәрәкәтен оештыруның иң мөһим техник чараларының берсе-юл билгеләре, машина йөртүчеләрнең һәм җәяүлеләрнең хәрәкәт шартлары һәм режимнары турында мәгълүмат бирү өчен билгеләнгән мәгълүмати күрсәткечләр.

Юл билгеләрен сыйфатлы итеп әзерләү, аларны тиешле күләмдә дөрес урнаштыру һәм информативлык юл-транспорт һәлакәтләренең кимүенә сизелерлек йогынты ясый һәм, гомумән, хәрәкәтнең уңайлылыгын арттыра. Муниципаль программаны тормышка ашыру кысаларында Алат авыл җирлегендә авария-куркыныч участокларда юл билгеләре куелырга тиеш. Яңа юл билгеләрен урнаштыру схемасы, форма, төсләр раскраски "юл билгеләрен, тамгаларын, светофорларны, юл коймаларын һәм җибәрүче җайланмаларны куллану кагыйдәләре" ГОСТ Р 52289-2004 нигезендә кабул ителгән. Авария хәленең начараюы һәм юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү проблемасы булу сәбәпле, озак сроклы стратегияне эшләү һәм тормышка ашыру, барлык кызыксынучы хезмәтләр һәм халыкның, җирле үзидарә органнарының тырышлыгын координацияләү таләп ителә.

Барлыкка килгән проблеманың кискенлеген киметү максатыннан, программа-максатчан методны куллану моңа ирешергә мөмкинлек бирәчәк:

юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә җирле үзидарә органнары эшчәнлеген координацияләү бүлеге;

- чаралар комплексын тормышка ашыру, шул исәптән профилактик характердагы, зыян күрүчеләр белән юл-транспорт һәлакәтләре санын киметү, шулай ук юл-транспорт һәлакәтләре нәтиҗәсендә һәлак булучылар санын киметү буенча.

Юл-транспорт һәлакәтләренә бәйле проблемаларны нәтиҗәле хәл итү һәм аның күрсәткечләрен киметүне тәэмин итү өчен, юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча чараларны системалы рәвештә гамәлгә ашыруны дәвам итү һәм аларны финанс ресурслары белән тәэмин итү зарур.

Бәян ителгәннәрдән чыгып, муниципаль программа кысаларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә эшне дәвам итүнең актуальлеге һәм нигезләнгән кирәклеге турында нәтиҗә ясарга мөмкин.

Муниципаль программаны тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк:

- юл эшләренең тиешле төрләрен һәм күләмнәрен билгеләү ; ;
- юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү;
- финанс ресурсларын өстенлекле бурычларны тормышка ашыруга туплап, бурычлар буенча чыгым йөкләмәләрен формалаштыру.

1.10 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә, халыкның куркынычсызлыгына һәм сәламәтлегенә тискәре йогынты дәрәҗәсен бәяләү

Территориянең хәзерге экологик торышы табигый тирәлекнең локаль пычрану чыганакларының компонентларына йогынтысы, әйләнә-тирә территорияләрдән һава юлы белән пычраткыч матдәләр күчерү, шулай ук катнашмаларның таралу һәм юу шартларын билгеләүче климат үзенчәлекләреннән чыгып билгеләнә. Һава бассейнының торышы экологик хәлне һәм халыкның яшәү шартларын билгеләүче

төп экологик факторларның берсе булып тора. Муниципаль берәмлек территориясендә атмосфераның пычрану дәрәҗәсе табигый-климат күрсәткечләре, күчмә чыганаклардан (транспорт) һәм стационар (сәнәгать һәм инженерлык объектларыннан) ташлаулар белән билгеләнә.

Автомобиль транспорты һәм автотранспорт комплексы инфраструктурасы әйләнә-тирә мохитне пычратуның төп чыганакларына карый. Һава бассейнының пычрануына автотранспортның ташлануы, аның тузуы һәм сыйфатсыз ягулыгы сәбәп булып тора. Эчке яну двигательләренең эшкәртелгән газларында кушылмаларда зарарлы матдәләр, шул исәптән канцерогеннар бар. Нефть продуктлары, шиналарның тузган продуктлары, тормоз накладоклары, юл катламнарын бозучыларга каршы кулланыла торган хлоридлар юл буе полосаларын һәм су объектларын пычраталар. Эчке яну двигательләренең төп компоненты (тавыштан тыш) - углерод окисе (угар газы) - кеше, хайваннар өчен куркыныч, концентрациягә карап, төрле дәрәҗәдә агулану тудыра. Автомобильләр һәм пычраткыч матдәләр катнашмалары чыгарганда һавада агрессиврак яңа матдәләр барлыкка килергә мөмкин. Автомобиль юллары янындагы территорияләрдә су, туфрак һәм үсемлекләр кайбер канцероген матдәләрне йөртүче булып тора. Биредә яшелчә, җиләк-җимеш үстерү һәм малларга үләнне ашатырга ярамый.

Транспортның әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысы шунда ки, аның эшчәнлеге өчен үзеннән-үзе токсиклы ягулык кирәк; төрле двигательләр эшләгәндә кислород йотыла һәм чыгарыла торган газлар бүлеп бирелә, аларның күбесе табигатькә тискәре йогынты ясый. Двигательләрне караганда кулланыла торган матдәләрне рациональ кулланмау шулай ук тышкы мохитне пычрата. Транспорт эше тавыш, вибрацияләр, электромагнит тирбәнүләр нурланышы, яшәү тирәлегенең җылы пычрануы белән үрелеп бара. Машиналарның грунт юлларыннан хәрәкәт иткәндә туфракның өске катламы бозыла, тузан чыга һ. б. Транспорт чараларын эксплуатацияләгәндә газообразлы (күкерт оксидлары, азот, угар газы, төрле углеводородлар, тулы булмаган яну продуктлары һәм алмаш состав ягулыгы таркалу продуктлары), парообразлы (тетраэтилсвинец һәм башка матдәләр), сыек (алмаш составның агынты сулары) һәм каты (көл) пычраткыч матдәләр бүлеп бирелә. Бензин двигательләрендә эшләүче транспорт чаралары әйләнә-тирә мохитне угар газы, тетраэтилсвинц, азот оксидлары һәм углеводородлар белән нык пычрата. Дизель двигательләрендә эшләүче транспорт чаралары азрак дәрәҗәдә СО, әмма күкерт һәм азот оксидлары белән пычрата.

Автомобиль юллары янындагы территориядә су, туфрак һәм үсемлек берничә канцероген матдәләр йөртә, ә урын - яшелчә, җиләк-җимеш һәм хайваннарга үлән ашатырга ярамый торган куркыныч зона. Автомагистральләрдән чыгарылган саен, канцероген матдәләр концентрациясе кими. Чит шәһәр транзит транспорты, шул исәптән йөк транспорты, килеп туган транспорт схемасына бәйле рәвештә, авыл җирлеге территориясе аша билгеләнә. Җирлек территориясендә автомобиль юллары аша җәяүлеләр өчен җир асты һәм җир өсте кичүләре юк, чишелешләр бер дәрәҗәдә башкарылды, бу исә автомобиль транспорты хәрәкәте динамикасының үзгәрүенә һәм, нәтиҗәдә, ягулык һәм әйләнә-тирә мохиткә зарарлы матдәләр чыгымының артуына китерә. Һавада үлчәнгән һәм өслектә очкан тузан санын арттыруга, салкын чорда шипланган шиннарны куллану нәтиҗәсендә, автомобиль юлларының асфальт

катламының абразив тузуы да ярдәм итә.

Муниципаль берәмлек территориясендә шәхси автомобильләрнең шактый өлеше йорт яны участокларында урнашкан.

Яшел үсентеләргә зарарлы йогынты ясый химик ысулы чагылыш табарга тиеш кар һәм боздан юл катламнары ярдәмендә хлористых ярдәмендә һәм турыдан-туры бәйләнеш, шулай ук туфрак аша. Турыдан-туры элемтә юл кырыйларына салынган карны бетергәндә һәм үсентеләр урнашкан бүлү полосасында булырга мөмкин. Үсентеләрне куакларның урнашу зоналарына күчереп утырту нәтиҗәсендә туфракларның тыгызлануы. Үсемлекләргә китергән зыян, бигрәк тә су өслегендәге торган урыннарда сизелә. Автомобиль юлларының машиналар йөрү өлешендә үлчәнгән кисәкләр, нефть продуктлары, авыр металлар (кургаш, кадмий һ.б.) һәм хлоридлар бар, алар кышкы чорда бозлавыкка каршы көрәш өчен кулланыла, шулай ук юлларда автомобиль шиналарының тузуы нәтиҗәсендә барлыкка килә. Автомобильләр саны арту аларны эксплуатацияләү калдыкларының пропорциональ артуына китерә. Автомобиль кузовы (корыч), автомобиль шиннары, аккумуляторлар (кургаш), салонны (пластмасса) тышлау, эксплуатация сыеклыклары һ. б. автотранспортның төп калдыклары булып тора.

Җирлекнең автомагистральләрендә күзәтүнең стационар постлары юк.

1.11 Татарстан Республикасы Биектау районы Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм урнаштыру шартлары һәм перспективалары характеристикасы

Территориаль һәм стратегик үсеш планнары нигезендә түбәндәге чаралар планлаштырыла:

"Авыл-Алат" муниципаль берәмлеге генераль планы белән гамәлдәге юлларны һәм урамнарны реконструкцияләү планлаштырылмый, аларны төзекләндерү, капламны камилләштерү, транспорт чишелешләрен һәм кушылмаларны төзегәндә локаль чаралар күздә тотыла.

Урам-юл челтәрен реконструкцияләгәндә җәяүлеләр хәрәкәте иминлеген һәм уңайлылыгын тәэмин итүгә аерым игътибар бирергә кирәк.

Автомобильләр паркына хезмәт күрсәтү өчен автосервис предприятиеләре челтәрен киңәйтү каралган.

1.12 авыл-Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм функцияләү өчен кирәкле норматив-хокукый базаны бәяләү

Алат авыл җирлегендә яшәүчеләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең билгеләнгән принципларына туры килә торган норматив-хокукый база бөтен транспорт системасының эшләве нигезе булып тора

Бүгенге көндә җирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм эшләтү өчен кирәкле норматив-хокукый базасы җитәрлек дәрәҗәдә үсеш алмаган. Җирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү норматив-хокукый базаны даими камилләштерү кирәклеген таләп итә, ә документларны сыйфатлы итеп эшкәртү суд инстанцияләренә, контроль-күзәтчелек органнарына мөрәҗәгать итү белән бәйле хәвеф-хәтәрләрне бетерергә мөмкинлек бирәчәк. Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм үстерү система нигезендә башкарыла.:

- Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы; ;

- Градостроительный кодекс Республики Татарстан;
- Федеральный закон от 08.11.2007 № 257-ФЗ"Об автомобильных дорогах и дорожной деятельности в Российской Федерации и о внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации" ; ;
- Федеральный закон от 10.12.1995 № 196-ФЗ"О безопасности дорожного движения" ;
- Постановление Правительства РФ от 23.10.1993 г. № 1090"О Правилах дорожного движения" ;
- Схема территориального планирования Республики Татарстан (с ней) дополнения, вступающие в силу с 1 января 2009 года, утверждена постановлением Кабинета Министров от 21.02.2011 № 134 (15.12.2018 ред.).)
О государственной программе Республики Татарстан"развитие транспортной системы Республики Татарстан на 2014-2020 годы",
- Генеральный план Алатского сельского поселения Высокогорского муниципального района Республики Татарстан .

1.13 оценка финансирования транспортной инфраструктуры

Транспортная инфраструктура Алатского сельского поселения Высокогорского муниципального района Республики Татарстан материально обеспечивается за счет финансирования и субсидий на содержание, капитальный ремонт и ремонт автомобильных дорог общего пользования сель-Алатского сельского поселения.

ГЛАВА II. Прогноз транспортного спроса, изменения объемов и характера движения населения и перевозок грузов на территории
СП "Село-Алатское"

2.1 социаль-икътисадый үсеш фаразы

Демографик ситуацияне анализлау территориянең икътисади үсеш тенденцияләрен бәяләүнең мөһим өлешләреннән берсе булып тора, чөнки алга таба Икътисадый үсеш уңышы кешенең җәмгыятьнең төп җитештерү көче, аның хезмәт мөмкинлекләрен тормышка ашыру мөмкинлеге буларак роле белән билгеләнә. Халык санын, аның яшь, җенес һәм милли составын билгеле бер чорга белеп, мәшгуль халыкның санын һәм структурасын, торак төзелеше күләмен һәм социаль-көнкүреш өлкәсен фаразларга мөмкин.

Авыл җирлегенең агымдагы социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсешенең күрсәткечләрен анализлаганда түбәндәгеләрне билгеләп үтелә::

- җирлектәге торак пунктларның транспорт белән тәэмин ителеше җитәрлек дәрәҗәдә түгел;
- җитештерү объектлары халык күпләп яши торган урыннар янында урнашкан, бу исә хезмәт корреспондентларының төп төрен җиңеләйтә.

Ил буенча, Татарстан Республикасының күпчелек өлешендә урбанизация югары дәрәҗәдә булу сәбәпле, берничә ел дәвамында халыкның табигый кимүе саклана.

Хәзерге вакытта Алат авыл җирлегенең торак фонды күләме 18700 кв.м. тәшкил итә.

Алат авыл җирлегенең генераль планында торак инфраструктурасын үстерү буенча барлык чаралар да, исәп-хисап һәм чаралар нигезендә, Биектау муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасына туры китереп каралган.

Яңа торак төзелеше мәйданчыклары Урта Алат, Алат, Кече Алат авылларында бар . Яңа торак төзелеше һәм тузган торакны алыштыру төзүчеләр көче белән башкарылачак, шул исәптән финанслауның төрле схемаларын кулланып (төзүчеләр акчасы, ипотека, шул исәптән социаль ипотека, төзүчеләрнең ташламалы категорияләренә субсидияләр, авылда яшь белгечләрне беркетү программалары h.б.).

Алат авыл җирлегенең 2028 нче торак пунктлары буенча демографик хәл фаразы 3 нче таблицада күрсәтелгән.

3 нче Таблица - Алат авыл җирлегенең торак пунктлары буенча 2028 елга демографик вәзгыять фаразы

N п/п	Населенный пункт	2012 год	2028 год
1	Село Алат	144	210
2	Село Малый Алат	73	75
3	д. Средний Алат	332	330
4	д. Потаниха	16	20

2.2 Биектау районының транспорт инфраструктурасы үсеше фаразы

Транспорт инфраструктурасы торак пунктлар территорияләренең уңайлы булуын, халыкның хәрәкәтчәнлеге һәм пассажирлар һәм йөк ташу күләме, каты экологик таләпләр үсеше шартларында эчке һәм тышкы транспорт элемтәләренең иминлеген һәм ышанычлылыгын тәэмин итәргә тиеш. Бу бурычлар шәхси һәм җәмәгать транспортының үзара бәйләнешен тәэмин итә торган бердәм транспорт системасын үстерүне таләп итә.

Авыл җирлегендәге демографик вәзгыять чагыштырмача тотрыклы, Биектау авыл җирлеге территориясендә халыкның транспорт ихтыяҗы, күләме һәм характеры сизелерлек үзгәрмәячәк, дигән нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.

Авыл җирлеге территориясендә төп транспорт төре булып автомобиль, башка төрләр күрсәтелмәгән. Транспортка ихтыяҗ зур булмау сәбәпле, автомобиль транспорты инфраструктурасы хәл ителгән бурычларны үти һәм реструктуризацияне таләп итми.

Авыл җирлеге территориясендә эре сәнәгать предприятиеләре булдыру планнары булмау сәбәпле, йөк транспортының исәп-хисап чорына интенсивлыгы нык үзгәрмәячәк.

Җирлекнең транспорт инфраструктурасына кагылышлы норматив-хокукый базасы нигезендә, тимер юл, һава һәм су транспортын үстерү чаралары планлаштырылмый.

Автомобиль транспорты-Алат авыл җирлеге инфраструктурасының мөһим өлеше, ул икътисадның барлык тармаклары һәм халыкның йөк һәм пассажирлар ташуда булган ихтыяҗларын канәгатьләндерә, җитештерүчеләр һәм кулланучылар арасында төрле продукция төрләрен күчерә, халыкка һәркем өчен мөмкин булган транспорт хезмәте күрсәтә.

Федераль әһәмияттәге яңа автомобиль юллары төзелеше планлаштырылмый.
Халыкның ихтыяҗын өйрәнү өчен пассажирлар ташуга конкурслар үткәрүне дәвам итү планлаштырыла.
Җиңел автомобильләрнең гомуми санынан һәм норматив таләпләрдән чыгып, АЗС һәм йөздән комплекс төзү рөхсәт ителә.

2.3 урам-юл челтәрен үстерү фаразы

Проект тәкъдим иткән транспорт инфраструктурасы тышкы һәм эчке транспорт корылмаларын, урам-юл челтәрен классификацияләүне, транспорт тукталышларын урнаштыруны үз эченә ала. Фаразланган чорга федераль һәм төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларын төзү һәм реконструкцияләү буенча чаралар каралмаган.

2.4 автомобильләштерү дәрәҗәсен, юл үсеше параметрларын, парковка пространствосына ихтыяҗны фаразлау

"Автостат" агентлыгы мәгълүматлары буенча, 2016 елның 1 июленә Россиядә автомобиль йөртү дәрәҗәсе 1000 кешегә 285 автомобиль күрсәткеченә җиткән.
Биектау районы буенча 2028 елга исәпләнгән автомобильләштерү дәрәҗәсенең фаразы 4 нче таблицада күрсәтелгән.
2010-2027 елларда автомобильләштерү дәрәҗәсенең 4 нче таблицасы

	2010 г.	2015 г.	2020 г.	2028-2035 г г . .
Уровень автомобилизации Высокогорского района, авт./1000 чел.	230	257	286	300…

Исәп-хисап чорына, бәлки, икътисадка һәм җирле инфраструктураны яхшыртуга инвестицияләр суммасы да артыр дип көтелә, бу исә гражданнарның тормыш-көнкүрешен яхшыртуга китерергә мөмкин, шәһәрдә җиңел автомобильләр саны артырга тиеш. Димәк, исәп-хисап чорына 1000 кешегә 300 автомобильгә җитәргә мөмкин.

Шулай итеп, киләчәктә җирлек халкы куллана торган ТСЛАР саны артачак.
Юл хәрәкәте параметрларын билгеләү юлда аварияләрне киметү чараларын билгеләгәндә, шулай ук юл чатында юл хәрәкәтен җайга салуны камилләштерү өчен аерылгысыз бер өлеше булып тора. Юл хәрәкәтенең төп параметрларына түбәндәгеләр керә: хәрәкәт интенсивлыгы, Яшел сигналга килү интенсивлыгы, транспорт агымының составын китерүнең динамик коэффициенты, транспорт агымын китерүнең динамик коэффициенты, автомобильләрнең чираты кимү интервалы, хәрәкәт полосасын йөкләү коэффициенты, циклда яшел сигнал өлеше, чират арту коэффициенты, автомобильләрдә һәм метрларда чиратның уртача озынлыгы, автомобиль тукталышларының чагыштырма саны, туктаусыз үтү коэффициенты. Авыл җирлегендә юл хәрәкәте параметрларын исәп-хисап чорына үзгәртү фаразланмый.

2.5 юл хәрәкәте иминлеге күрсәткечләрен фаразлау

Алат авыл җирлегенең гамәлдәге урам-юл челтәрен капиталь ремонтлау, ремонтлау һәм карап тоту гамәлдәге нормаларга туры китереп, урамнарның һәм автомобиль юлларының йөрү өлешен сакларга һәм аварияләрне киметергә мөмкинлек бирәчәк.

Авыл җирлегендә 2018 елда бер генә юл-транспорт һәлакәте дә теркәлмәгән.

Җирлек территориясендә аварияләр һәм юл-транспорт һәлакәтләре күп булган урыннар юк.

Киләчәктә түбәндәге сәбәпләр аркасында хәл начарлану мөмкин:

- халыкның мобильлеге арта бара;
- хәрәкәттә катнашучылар тарафыннан юл хәрәкәте иминлеге таләпләрен массакүләм төстә үтәмәү;
- автомобиль юлларының канәгатьләнмәслек торышы;
- юл хуҗалыгының техник дәрәҗәсе җитәрлек түгел;
- юл хәрәкәтен оештыру буенча техник чараларның камил булмавы.

Вәзгыятьнең тискәре үсешенә юл куймас өчен, кирәк

- Алат авыл җирлеге торак пунктларының гомуми файдаланудагы автомобиль юлларында һәм урам-юл челтәрендә юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүнең заманча системасын булдыру;;
- халык арасында, шул исәптән балигъ булмаганнар арасында хокукый аңны арттыру һәм куркыныч тәртипне кисәтү;
- юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемаларын һәм юл хәрәкәтен оештыру проектларын эшләү һәм алар тарафыннан каралган чараларны гамәлгә ашыру хисабына юл хәрәкәтен оештыру дәрәҗәсен арттыру.

Әгәр исәп-хисап чорында әлеге чаралар гамәлгә ашса, юл хәрәкәте иминлеге күрсәткечләренең фаразлары уңай булыр дип көтелә.

2.6 транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысын фаразлау

Автомобильләрнең исәп-хисап чорына дәрәҗәсенең артуы фаразлана, шуңа күрә авыл җирлегендә җиңел автомобильләр саны артачак. Әлеге динамика автомобиль транспорты элеккечә җирлек экосистемасы пычрануның төп чыганагы булып калачак, дип раcларга мөмкинлек бирә.

Планлаштырылган чорга тимер юл транспорты инфраструктурасы үсеше көтелми.

Транспорт-юл комплексының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын киметү өчен, автотранспорт чаралары санын арттыру һәм автомобиль юлларында хәрәкәт интенсивлыгын арттыру шартларында түбәндәге чараларны тормышка ашыру күздә тотыла:

- яңа торак йортлар һәм яңа урамнар төзегәндә мөһим экологик чаралар (юлдан торак корылмаларга кадәр санитар-яклау зонасы, яшел үсентеләр полосалары булдыру)гамәлгә ашырыла.;
- бозлавыкка каршы материалларның тискәре йогынтысын киметергә мөмкинлек бирә торган гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, бигрәк тә кышкы чорда карап тотуның яңа ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү.;
- автомобиль юлларын зарарлы йогынтылардан саклау чаралары белән җиһазлау, шул исәптән автомагистральләр буенда ясалма һәм үсемлек киртәләрен куллануны да кертеп, тирә-юнь территорияләренең пычрану дәрәҗәсен киметү өчен.

Әлеге чараларны тормышка ашыру автомобиль юлларын проектлау, төзү, ремонтлау һәм карап тотуга экологик таләпләрне арттыру нигезендә башкарылачак. Бу өлкәдә төп бурыч булып автотранспорт чараларын чыгару күләмен, автомобиль юлларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, ремонтлаганда һәм карап тотканда

калдыклар санын киметү тора.
Тулаем алганда, транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтыны киметү фаразлана, барыннан да элек, экологик яктан чиста транспорт чараларын һәм транспорт инфраструктурасын төзекләндерү материалларын куллануга күчү хисабына.

III БҮЛЕК БАШЛЫГЫ. Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантлары һәм аларны транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча зур бәяләү, алга таба тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлап алу

3.1 программаны тормышка ашыру чорында транспорт инфраструктурасының хәзерге торышын яки транспорт инфраструктурасының торышын характерлый торган күрсәткечләр

Кертелә торган чараларның нәтиҗәлелеген бәяләү өчен максатчан күрсәткечләр мөһим, алар хәрәкәт иминлеген тәэмин итүдә уңай нәтиҗәләргә, автомобиль йөртүчеләрнең тизлеген һәм транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы проекты кысаларында барлык чараларны гамәлгә керткәннән соң аларның экономияле булуын нинди дәрәҗәдә тәэмин итүгә ирешелгән сорауга җавап бирергә тиеш.

Эшләнелә торган күрсәткечләр системасы, дөньядагы иң прогрессив тенденцияләргә туры китереп, муниципаль берәмлекләрнең транспорт системаларын үстерүгә ярдәм итәргә тиеш.

Автомобиль юллары табигый әйләнә-тирә мохиткә, кешенең хуҗалык эшчәнлегенә һәм транспорт чараларының даими йогынтысына дучар була, шуның нәтиҗәсендә юлларның техник-эксплуатацион торышы үзгәрә. Юллар челтәренең торышы капиталь ремонтны карап тоту, ремонтлау буенча эшләрнең үз вакытында, тулы һәм сыйфатлы башкарылуы белән билгеләнә һәм турыдан-туры финанслау күләменә бәйле. Юл комплексына инвестицияләр күләме җитәрлек түгел, ә автомобильләр дәрәҗәсе үсеше юл инфраструктурасының үсеш темпларын сизелерлек узып киткән шартларда юлларны карап тоту һәм эксплуатацияләү эшләре беренче планга чыга. Шуңа күрә программада юлларны сыйфатлы карап тоту һәм капиталь ремонтлау варианты сайлап алына, аның нигезендә түбәндәге максатчан индикаторлар һәм күрсәткечләр кулланыла:
- җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы каты өслекле юллар озынлыгы (км);
- ГОСТ һәм СНИП таләпләренә туры килә торган тротуарлар озынлыгы;
- авыл җирлегенең юл челтәре озынлыгының норматив таләпләргә туры килә торган өлеше (%);;
- теркәлгән юл-транспорт һәлакәтләре саны;
-яңа җиһазландырылган машина-урыннар саны.

3.2 транспорт инфраструктурасы үсешенең принципиаль вариантларын эреләндерү һәм тормышка ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлау

Алат авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантларын караганда халык саны фаразын, социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсешен фаразлауны, җирлек территориясендә эшлекле активлыкны исәпкә алырга кирәк.

Транспорт комплексын үстерү сценарийларын эшләгәндә, социаль-икътисадый үсешнең төп күрсәткечләреннән тыш, макроикътисади тенденцияләр исәпкә алынды, шулай итеп, ике төп вариант - 1 вариант (база), 2 вариант (уртача-оптимистик) һәм 3 вариант (икътисади нигезләнгән) составында вариант нигезендә 3 сценарий эшләнде.

1, 2 фараз вариантлары тышкы шартларның бердәм гипотезасы нигезендә эшләнгән. Вариантларның аермасы хосусый бизнесның үз-үзен тотышы модельләренең аерылуына, аның конкуренциягә сәләтлелеген арттыру перспективаларына һәм үсешнең дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелегенә бәйле.

Вариант 1 (база). Соңгы чорда барлыкка килгән инерцион трендларны, шәхси компанияләрнең консерватив инвестицион сәясәтен, инфраструктура секторы компанияләрен үстерүгә чикләнгән чыгымнарны, дәүләт ихтыяҗын стагнацияләгәндә саклап калу күздә тотыла. Шулай ук әлеге вариантта Аурупа Берлеге һәм Көнбатыш илләре санкцияләре һәм санкция сәясәте аркасында барлыкка килгән агрессив тышкы мохит исәпкә алына.

Вариант 2 (уртача-оптимистик). Авыл җирлеге территориясендә геосәяси киеренкелек үсешенә бәйле тискәре нәтиҗәләрне киметүгә һәм озак сроклы Тотрыклы үсеш өчен шартлар тудыруга юнәлтелгән актив сәясәт үткәрү күздә тотыла. Сценарий хосусый бизнесның ышанычын арттыру шартларында икътисад үсешен, яңа инфраструктур проектларны финанслау, икътисадның иң зәгыйфь секторларына кредит бирүне тәэмин итү, кеше капиталы үсешен финанслауны арттыру буенча бюджет чыгымнарына бәйле кызыксындыру характерындагы өстәмә чараларны куллануны характерлый. Сценарий Транспорт һәм пассажирлар ташуның икътисадый активлыгы, эшлекле активлыкны арттыру белән характерлана, шулай ук инвестицияләр җәлеп итүне күздә тота.

Вариант 3 (икътисади нигезләнгән). Җирлек территориясендә геосәяси киеренкелек үсешенә бәйле тискәре нәтиҗәләрне киметүгә һәм озак сроклы Тотрыклы үсеш өчен шартлар тудыруга юнәлтелгән актив сәясәт үткәрү күздә тотыла. Сценарий хосусый бизнесның ышанычын арттыру шартларында икътисад үсешен, яңа инфраструктур проектларны финанслау, икътисадның иң зәгыйфь секторларына кредит бирүне тәэмин итү, кеше капиталы үсешен финанслауны арттыру буенча бюджет чыгымнарына бәйле кызыксындыру характерындагы өстәмә чараларны куллануны характерлый.

Сценарий төбәк һәм җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын реконструкцияләүне, перспективалы шәхси торак төзелеше зоналарында урамнар һәм юллар салуны, автомобиль сервисы объектларын проектлау һәм төзүне, шулай ук җәмәгать транспорты хәрәкәте гамәлгә ашырыла торган юлларны капиталь ремонтлауны күздә тота. Бәян ителгәннәрдән аңлашылганча, транспорт инфраструктурасы мөмкинлекләреннән тулысынча файдалануны һәм халыкның ихтыяҗларын максималь канәгатьләндерү өчен иң оптималь вариант 3 Вариант булып тора. Перспективалы торак төзелеше зоналарында транспорт инфраструктурасы үсешеннән башка транспорт ихтыяҗы һәм транспорт тәкъдиме дисбалансы артачак.

IV БҮЛЕК БАШЛЫГЫ Транспорт инфраструктурасы объектларын

проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестицион проектларны) финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

4.1 транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү

Программаның максатларына ирешү һәм бурычларын хәл итү максатчан индикаторлардан чыгып эшләнә торган чараларны тормышка ашыру юлы белән тәэмин ителә. Эшләнгән программа чаралары аларның актуальлеге буенча системалаштырылган. Конкрет объекттагы чаралар исемлеге проект-смета документациясен эшләгәннән соң җентекләп эшләнелә. Чараларның бәясе, инде үткәрелгән шундый ук чараларның бәясенә нигезләнеп, якынча билгеләнгән. Программа чараларын финанслау чыганаклары булып Җирле һәм төбәк бюджетлары акчалары, шулай ук бюджеттан тыш акчалар тора:

1.Урам-юл челтәренең юл билгеләрен урнаштыру

2.Автомобиль юлларын яктырту

3.Автомобиль юлын ремонтлау (вак таш җәю,

4.Автомобиль юлын ремонтлау (асфальт-бетон өслек урнаштыру)

Программаны тормышка ашыру механизмы авыл җирлегендә гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын тикшерү, карап тоту, ремонтлау, паспортлаштыру, тротуарларны, велосипед юлларын проектлау һәм төзү, юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча чаралар (юл билгеләрен сатып алу), халыкка транспорт хезмәтен күрсәтүне оештыру буенча чаралар системасын үз эченә ала.

Программаны тормышка ашыру буенча юлларны, күперләрне ремонтлау буенча чаралар исемлеге Алат авыл җирлеге администрациясе тарафыннан елга бер тапкырдан да ким булмаган юл өслеге торышын тикшерү нәтиҗәләре буенча, көз башында яки язгы чор ахырында һәм, иң беренче чиратта, проблемалы хәлләрне, шул исәптән гражданнардан кергән мөрәҗәгатьләрдән (шикаятьләрдән) чыгып төзелә.

Автомобиль юлларын һәм ясалма корылмаларны карап тоту һәм агымдагы ремонтлау буенча эшләрнең исемлеге һәм төрләре автомобиль юлының конкрет участогына эшләнгән проект-смета документлары белән капиталь ремонт, реконструкцияләү һәм төзү очрагында дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә торган классификация нигезендә муниципаль контракт (шартнамә) нигезендә билгеләнә.

Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасы структурасына үзгәрешләр кертү планлаштырылмый.

4.2 гомуми файдаланудагы автомобиль пассажир транспортын үстерү, транспорт-күчеп утыру төеннәрен булдыру буенча чаралар

Транспорт-күчеп утыру төеннәрен булдыру планлаштырылмый. Гомуми файдаланудагы автомобиль пассажир транспортын үстерү чаралары бары тик халык ягыннан ихтыяҗ җитәрлек булганда гына урынлы булырга мөмкин, бу исә транспорт өлкәсендә җәмәгатьчелек фикерен өйрәнү өчен вакытлы социологик тикшеренүләр үткәрүне тәэмин итә.

4.3 җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү, бердәм парковка пространствосын үстерүне дә кертеп

Юл сервисы объектларын төзү һәм проектлаштыру буенча чаралар Озак вакытка исәпләнгән перспективага планлаштырыла,авыл җирлеге территориясендә АЗС һәм СТОДАН торган комплекс төзү мөмкин. Авыл җирлеге территориясендә автотранспортны саклау җирлек халкының йорт яны участокларында алып барыла. Алга таба, халыкның автомобиль йөртү дәрәҗәсен арттыруны күздә тотып, җәмәгать билгеләнешендәге биналар янында автомобильләр кую урыннарын оештыруны күздә тотарга кирәк.
Җирлек территориясендә башка чаралар исәп-хисап чорына планлаштырылмый.

4.4 җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү

Тротуарлар төзелеше планлаштырылмаган

Велосипед хәрәкәте инфраструктурасын хисап чорына үстерү буенча чаралар планлаштырылмый.

4.5 йөк транспорты, транспорт чаралары, коммуналь һәм юл хезмәтләре өчен инфраструктура үсеше

Йөк транспорты, транспорт, коммуналь һәм юл хезмәтләре өчен инфраструктура үсеше буенча чаралар планлаштырылмыйъ

4.6 Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлегенең юллар челтәрен үстерү

Җирлектәге юллар челтәрен үстерү максатыннан кайбер чаралар планлаштырыла.

1. Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын карап тоту буенча чаралар. Әлеге чараларны гамәлгә ашыру автомобиль юлларын норматив таләпләргә туры китереп карап тоту эшләрен башкарырга мөмкинлек бирәчәк.

2. Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын ремонтлау буенча чаралар. Чараларны гамәлгә ашыру җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары участокларының озынлыгын саклап калырга мөмкинлек бирәчәк,аларда аларның эксплуатация торышы күрсәткечләре стандарт таләпләренә туры килә.

3. Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын реконструкцияләү буенча чаралар. Чаралар авыл җирлегенең юл челтәрен үстерүгә юнәлдерелгән.4. Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын төзү буенча чаралар. Чаралар авыл җирлегенең юл челтәрен үстерүгә юнәлдерелгән.

V. транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

Программаны финанслау җирле һәм төбәк бюджетлары һәм бюджеттан тыш акчалар хисабына гамәлгә ашырыла. Программаны финанслауның еллык күләме авыл-Алат авыл җирлегенең расланган бюджеты белән расланган финанс елына һәм өстәмә финанслау чыганакларын исәпкә алып билгеләнә.

Программа чарасын тормышка ашыру өчен кирәкле финанс чараларының гомуми күләме 6500,0 мең сум тәшкил итә. Программаны тормышка ашыру чыгымнары турында мәгълүмат 5.1 таблицасында - еллар буенча һәм 5.2 таблицада – финанслау чыганаклары буенча.

Таблица 5.1 - Оценка объемов финансирования мероприятий

N п/п	Чараның исеме	Объем финансирования, тыс. руб.					
		2019	2020	2021	2022	2023	2024 -2028
1	Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы юлларны (шул исәптән тротуарларны) төзү (асфальтлау)һәм реконструкцияләү	-	-	250	250	250	
2	Җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын ремонтлау һәм урнаштыруны оештыру	150	150	150	150	150	750
3	Яңа машина-урыннар булдыру	-	-	-	-	-	-
4	Тышкы электр яктырту линияләрен урнаштыру	-	-	-	-	-	-
5	Күпер корылмалары төзелеше	-	-	-	-	-	-
6	Утырту пунктларын камилләштерү буенча чаралар	-	-	-	-	-	-

Таблица 5.2 - Оценка источников финансирования мероприятий

N п/п	Наименование	Источники финансирования, тыс. руб.			
		Местный бюджет	Региональный бюджет	ВБС	Всего
1	Общий объем инвестиций на 2018-2023 годы	750	1250	1250	3250
2	Общий объем инвестиций на 2023-2028 годы	750	1250	1250	3250
Всего		1500	2500	2500	650

VI БАШЛЫГЫ. Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларның (инвестицион проектларның) нәтиҗәлелеген бәяләү

Программа чараларын тормышка ашыру нәтиҗәлелеген комплекслы бәяләү ел саен аны гамәлгә ашыру вакыты дәвамында һәм гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң гамәлгә ашырыла һәм муниципаль программа чараларының үтәлеш дәрәҗәсен

бәяләүне һәм муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләүне үз эченә ала

Бәяләү критерийлары булып тора:

- нәтиҗәлелек;
- нәтиҗәлелек;
- финанс үтәлеше.

Значения показателей, отраженных в цели проекта, по годам реализации проекта и на перспективу до 2028 года приведены в Таблице 6.

Таблица 6 - Целевые индикаторы и показатели проекта

N п/п	Күрсәткеч	Ед. изм.	Баз. знач.	Период, год					
				2019	2020	2021	2022	2023	2024 - 2028
1	Асфальт-бетон өслекле җирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы	км	0	0	0	0	0	0,25	0,65
2	Яңа җиһазландырылган машина-урыннар саны	шт.	0	0	0	69	38	0	0
3	Авыл җирлегенең норматив таләпләргә туры килә торган юл челтәре озынлыгының өлеше	%	24	24	26	31	35	48	72
4	Авыл җирлеге территориясендә ЮТҺ саны	шт.	0	0	0	0	0	0	0

VII БҮЛЕК БАШЛЫГЫ. Институцион үзгәрешләр, транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәэмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

Әлеге программаны тормышка ашыру кысаларында транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү һәм реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне тормышка ашырганда институциональ үзгәрешләр, идарә структуралары һәм үзара бәйләнешләр үткәрү күздә тотылмый. Программа өчен норматив-хокукый база формалаштырылган.